

Чорна М.М.

викладач,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

АНАЛІЗ СУТІ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ СУЧАСНИХ НАУКОВЦІВ

Важливим компонентом підготовки майбутніх менеджерів туризму у ВНЗ є *формування загальнокультурної компетентності* через засвоєння системи норм, правил, соціальних ролей і цінностей, що в подальшому допоможе реалізуватися як фахівцям на ринку праці.

Відповідно до предмета нашого дослідження здійснили аналіз й порівняння результатів досліджень з формування загальнокультурної компетентності у фахівців різних галузей. Зробили узагальнення щодо думки дослідників стосовно структури цієї ключової компетентності, умов застосування компетентнісного підходу для її формування, критеріїв та показників діагностування.

Так, методолог педагогіки, академік А. Хуторський вважає, що загальнокультурна компетенція – це широке коло питань, до якого увійшли пізнання, досвід діяльності в галузі національної та загальнолюдської культури, моральні основи життя людини і людства, окремих народів, культурологічні основи сімейних, соціальних, загальних явищ і традицій; роль науки і релігії в житті людини, їх вплив на світ; компетенція в побутовій та культурно-досуговій галузі; досвід опанування наукової картини світу, що розширюється до культурологічного та вселюдського розуміння світу [8].

Професор М. Розов у структурі загальнокультурної компетентності учителя виокремив такі компоненти: *змістовий* (осмислення ситуації у контексті культурних зразків, розуміння, відношення, оцінки); *проблемно-практичний* (адекватність розпізнавання ситуації, постановки і виконання цілей, завдань, норм за певних обставин); *комунікативний* (адекватне спілкування в ситуаціях культурного контексту) [5].

Український науковець Т. Несвірська на основі аналізу базових понять визначила загальнокультурну компетентність майбутніх учителів іноземної мови як професійно значущу інтегративну якість особистості, її здатність взаємодіяти з представниками інших культур в умовах полікультурного суспільства, яка ґрунтується на сукупності знань, умінь, навичок, світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій та досвіді, що виявляється в розумовій культурі, загальній ерудиції, культурі спілкування та дозволяє ефективно здійснювати педагогічну діяльність. У дисертаційному дослідженні було схарактеризовано основні функції (мотиваційну, комунікативну, культуротворчу, результативну) та структурні компоненти загальнокультурної компетентності, до яких було віднесено *мотиваційно-ціннісний, інформаційно-контекстуальний, діяльнісно-процесуальний, рефлексивно-аналітичний* [3].

Психолог С. Троянська так визначила сутність загальнокультурної компетентності студента: «це інтегративна здатність особистості, що

зумовлюється досвідом опанування культурного простору, рівнем навченості, вихованості й розвитку, зорієнтована на застосування культурних еталонів як критеріїв оцінки під час вирішення проблем пізнавального, світоглядного, життєвого, професійного характеру» [7]. Науковець визначила трикомпонентну структуру зазначеної компетентності. До *когнітивного* компонента віднесла комплекс знань, сукупність інтелектуальних елементів, що набуваються впродовж вивчення й розуміння. *Ціннісно-орієнтаційний* компонент передбачає прилучення до культури як передачу цінностей через переживання в процесі духовного спілкування. *Комунікативно-діяльнісний* компонент має операційно-поведінкове спрямування, що передбачає через способи людської діяльності збереження й передачу соціального досвіду [7].

М. Синякова поділяє думку С. Троянської щодо структури зазначеного феномена і наголошує, що загальнокультурна компетентність є фундаментальною основою для формування професіоналізму, професійної мобільності особистості, вона формує людину культури як носія і творця культури, визначає її активну життєдіяльність, гармонізує внутрішній світ, сприяє формуванню толерантності [6].

Г. Нігматзянова подала таке визначення загальнокультурної компетентності – це базова компетентність особистості, яка забезпечує її входження у світовий простір культури й самовизначення в ньому, застосування професійних знань і умінь в діяльності, опанування нормами мовленнєвого етикету й літературної мови, а також культура міжнаціонального спілкування й здатність орієнтуватися в соціумі [4].

О. Гусевська розглядає загальнокультурну компетентність як готовність до гармонійного входження в культурний простір людства, до діалогової форми спілкування з оточуючими людьми, як комунікативну, естетичну і етичну культуру особистості [2].

К. Олександрова, досліджуючи проблему формування загальнокультурної компетентності майбутнього менеджера, зауважила, що суть і структуру загальнокультурної компетентності потрібно розкривати з урахуванням виду й змісту професійної діяльності людини. Відтак загальнокультурну компетентність менеджера було визначено як інтегративну здатність й готовність до входження в полікультурний комунікативний простір, до діалогового спілкування з людьми, опанування загальною та управлінською культурою [1].

Таким чином, в експериментальних дослідженнях, присвячених вивченню проблеми формування загальнокультурної компетентності в майбутніх фахівців, застосовують різні підходи до визначення її сутності; не існує єдиної думки й щодо структури зазначеного феномена й змістового наповнення його компонентів.

Список використаних джерел:

1. Александрова К.Ю. Формирование общекультурной компетентности будущего бакалавра менеджмента в вузе как педагогически организованный процесс / [Доступный у режиме <http://cyberleninka.ru/article>]

2. Гусевская О.В. Интенсификация процесса обучения в вузе как фактор личностно-профессионального становления будущего учителя: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01: Гусевская Ольга Валерьяновна. – Иркутск.2005. – 181 с.

3. Несвірська Т.В. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови в процесі професійної підготовки: автореф. дис... канд. пед. наук / Т.В. Несвірська. – Житомир : Б.в., 2012. – 20 с.

4. Нигматзянова Г.Х. Структура и содержание общекультурных компетенций студента // Гуманитарные научные исследования. 2014. №2 [Электронный ресурс]. URL: <http://human.snauka.ru/2014/02/5851>

5. Розов Н. С. Ценности гуманитарного образования / Н. С. Розов // Высшее образование в России. – 1996. – № 1. – С. 85-89.

6. Синякова М. Г. Основные подходы к определению сущности общекультурной компетентности бакалавра менеджмента / М. Г. Синякова // Международный журнал экспериментального образования. – 2010. – №9. – С. 24-25.

7. Троянская С.Л. Общекультурная компетентность: опыт определения и структурирования / С.Л. Троянская // Культурно-историческая психология. – 2008. – № 2. – С. 19-23.

8. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностноориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.

Шпак І.В.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб;*

Дуднікова М.О.

*асистент кафедри терапевтичної стоматології,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

В процесі навчання будь-яку тему майже неможливо розкрити за допомогою тільки одного методу. Тому під час практичних занять доводиться використовувати декілька різних методів одночасно. В процесі навчання методи доповнюють один одного. Найбільш поширеними методами є дискусія, кооперативне навчання (cooperative), групова робота (collaborative), проблемний, евристичний, «кейс»-метод (case study), метод мозкового штурму (brain storming), метод демонстації, дедукції, аналізу, синтезу, вербальний метод, метод проєктів, електронне навчання (e-learning) та інші [1, с. 320; 2, с. 28].

Окрім методів навчання, у вищій медичній освіті використовують різні технології навчання: структурно-логічні (дана технологія передбачає поетапну організацію учбового процесу); інтеграційні (взаємозв'язок різнопредметних знань та навиків); ігрові (моделювання різних видів професійних ситуацій); тренінгові (визначення алгоритмів рішення типових практичних задач); діалогові; інформаційно-комп'ютерні [3, с. 17].